

Kunst & cultuur in de verkiezingsprogramma's voor de Tweede Kamer verkiezingen 2006

gebaseerd op:

CDA - *Vertrouwen in Nederland, vertrouwen in elkaar*

VVD - *Voor een samenleving met ambitie* (concept)

PvdA - *Samen Sterker, werken aan een beter Nederland* (concept)

GroenLinks - *Groei mee*

SP - *Een beter Nederland voor hetzelfde geld* (concept)

ChristenUnie - *Duurzaam voor elkaar* (concept)

D66 - *Het gaat om mensen* (concept)

SGP - *'Naar eer en geweten'*

Groep Wilders / Partij voor de vrijheid - *Verkiezingspamflet en het Plan voor een nieuwe gouden eeuw*

Partij Voor Nederland - *Verkiezingsprogramma en Achtergronden verkiezingsprogramma*

EénNL - *Verkiezingsprogramma*

Lijst 5 Fortuyn - *Verkiezingsprogramma*

CDA

Vertrouwen in Nederland, vertrouwen in elkaar

2.2. Kunst en cultuur

Cultuur verbindt mensen. Het is een uitdrukking van het geheel van hun waarden en normen en geeft hen identiteit. Kennis nemen van elkaars cultuuruitingen kan groepen mensen dichterbij elkaar brengen en helpt bij het opbouwen van een samenleving die als een echte gemeenschap wordt beleefd.

Kunstenaars houden ons vaak een spiegel voor of openen met hun scheppende kracht juist nieuwe en inspirerende vergezichten. Ze hebben een antenne voor maatschappelijke ontwikkelingen, die anders gericht is dan die van beleidsmakers en bestuurders. Daarmee laten ze nieuwe mogelijkheden zien. Ook de amateuristische kunstbeoefening vertegenwoordigt een maatschappelijk kapitaal van onschatbare waarde. Koren, schilderclubs, fanfares, popgroepen, streekdancers, theatergezelschappen, amateurarcheologen, etc. geven invulling aan het begrip participatie en kleur aan de samenleving.

De Nederlandse kunst doet het goed in het buitenland en is daarmee een exportproduct van belang. Toch kan kunst zeker niet alleen van de markt bestaan. Het CDA staat voor een overheid die kunst en cultuur laat bloeien, de kwaliteit verhoogt en zorgt voor spreiding en toegankelijkheid.

2.2.1 De komende vier jaar moet er gekeken worden hoe verder aan een volwaardige culturele infrastructuur kan worden gebouwd. Het CDA wil ook aandacht voor het culturele voorzieningenniveau buiten de Randstad.

2.2.2. Geschiedenis is een belangrijk oriëntatiepunt voor een gemeenschap. Zoals een mens zijn geheugen verliest, zo vergaat het ook een samenleving, die zich niet bewust is van haar historie. De toekomst heeft een lang verleden. Daarvoor moet veel aandacht zijn en blijven in ons onderwijs. Dan gaat het met name om de waarden en normen die ten grondslag liggen aan onze samenleving. Cultuur moet een prominente plaats in het onderwijs hebben. Zij brengt jongeren in verbinding met vragen van zingeving, met dieptelagen van onze cultuur en met onderliggende waarden van onze samenleving.

2.2.3. Een rijk verleden ligt opgeslagen in ons roerend en onroerend cultureel erfgoed. Restauratie en onderhoud zijn daarom van belang. Het moratorium op het toevoegen van nieuwe monumenten op de Monumentenlijst wordt opgeheven. Ons erfgoed moet het complete verhaal van onze nationale geschiedenis vertellen. Het werken met een fonds in plaats van met losse incidentele toekenningen van het budget is noodzakelijk voor een succesvol monumentenbeleid. Middels zo'n fonds worden monumenteneigenaren in de gelegenheid gesteld meerjarige restauratieplannen te (laten) ontwikkelen en uit te voeren.

2.2.4. Amateurkunst moet gestimuleerd worden, bijvoorbeeld door meer vruchtbare kruisbestuiving met de professionele kunstsector mogelijk te maken. Belemmeringen zoals knellende regelgeving moeten worden weggenomen.

2.2.5. De Friese taal en cultuur is, zoals ook het Nederlands, officieel erkend in Europees verband. Streektaalen zijn een levend erfgoed die net als de streekelijke volkscultuur gekoesterd dienen te worden. Daarvoor is aandacht nodig in het onderwijs en onderzoek, in de media en bij de overheden.

2.2.6. Wat Nederland aan kunst en eigen cultuur te bieden heeft, is de moeite waard om in het buitenland te promoten. Dat moet professioneel en systematisch gebeuren door samenwerking tussen de kunstsector en de overheid.

2.3. Media

Het medialandschap is sterk in beweging. Het internet, het mobiele dataverkeer en de opkomst van internationale commerciële mediabedrijven zorgen voor een enorme dynamiek en een overstelpend aanbod. Kabel en telefoonlijnen concurreren met elkaar voor verspreiding van het digitale media-aanbod. Mensen zijn meer en meer in staat om zelf programma's op elk gewenst tijdstip op te roepen. Klassieke mediapatronen staan daardoor onder druk. De scheidingsmuren tussen kranten, omroepen en uitgeverijen zijn aan het verdwijnen.

Dat alles vraagt om een overheid die zich de vraag moet stellen wat haar rol hierin is. Er spelen publieke en maatschappelijke belangen: een objectieve nieuwsvoorziening, een pluriforme duiding van het nieuws, levensbeschouwelijke programma's en cultuur en educatie zijn belangrijk in onze moderne samenleving. Het CDA vindt dat het publieke omroepbestel moet zorgen voor de beschikbaarheid daarvan. Gaandeweg wordt de overheidsverantwoordelijkheid voor de beschikbaarheid van programma's en dus de inhoud belangrijker dan de programmering en de specifieke kanalen waarlangs die inhoud worden verspreid of worden opgeroepen. Wanneer mensen naar een programma willen kijken, gaan zij meer en meer zelf bepalen. Het bestel zal zich daaraan zorgvuldig en geleidelijk moeten aanpassen. De indringendheid van het beeldmateriaal vraagt tegelijkertijd om zorgvuldigheid bij de aanbieders. Dat geldt voor de omroepverenigingen en voor de commerciële media.

2.3.1. De publieke omroep en de daartoe behorende omroepverenigingen vervullen, door hun maatschappelijke verankering, een wezenlijke rol in onze democratische samenleving in al haar sociale en culturele dimensies. Deze rol wordt onafhankelijk van overheid en commercie vervuld door een bij wet geregelde organisatie. De overheid staat op afstand bij benoemingen, bij de verdeling van het totaalbudget en bij de programmering vanuit de publieke omroep.

2.3.2. Zeker nu mensen via het internet meer en meer zelf bepalen wanneer zij welk programma willen zien, komt er op aan dat de overheid voldoende geld ter beschikking stelt voor een bij de brede taakopdracht en de maatschappelijke functies van de publieke omroep behorend gevarieerd programmapakket. Zo moet er als onderdeel van een breder programma-aanbod voldoende budget zijn voor een goede nieuwsvoorziening, actualiteiten, de duiding van het nieuws en levensbeschouwelijke programma's enerzijds en voor cultuur en educatie anderzijds. Ook bij dit laatste wordt een variëteit maatschappelijk verankerde omroeporganisaties ingeschakeld.

2.3.3. De objectiviteit en meerzijdigheid van de nieuwsvoorziening, verzorgd door de NOS wordt bewaakt. Opinierubrieken horen niet bij de NOS thuis. De pluriformiteit van actualiteitenprogramma's, de duiding van het nieuws en van de levensbeschouwelijke en verdiepende programma's wordt gegarandeerd door voldoende budgetten en door een evenredige en evenwichtig geprogrammeerde zendtijd ter beschikking te stellen aan maatschappelijk verankerde omroepverenigingen. Inhoud en plaatsing van programma's staan niet los van elkaar. Bij het programmeren van uitzendingen voor cultuur en educatie wordt rekening gehouden met de veelkleurigheid van onze samenleving en dus met culturele minderheden.

2.3.4. De publieke omroep moet kunnen rekenen op een solide financiële basis die het mogelijk maakt haar opdracht te vervullen. De publieke omroep wordt minder afhankelijk van reclamegelden, doordat de overheid vanaf een bepaald moment van derving van reclame-inkomsten het gebrek aan middelen compenseert. Omroepverenigingen krijgen als maatschappelijke (non-profit) ondernemingen maximale ruimte om ook buiten het bestel actief te zijn en financiële middelen te genereren. De structuur wordt zo aangepast dat het omroepbudget veel minder gevoelig is voor korte termijnontwikkelingen bij de overheid en in de reclamemarkt.

2.3.5. De organisatievorm van de publieke omroep dient gericht te zijn op het waarborgen van de balans tussen enerzijds noodzakelijke eenheid en samenhang van de publieke omroep als geheel, en anderzijds de inhoudelijke, financiële en organisatorische zelfstandigheid van extern pluriforme ledengebonden organisaties.

2.3.6. Private ledengebonden organisaties vormen een essentieel deel van de publieke omroep omdat zij waarborgen dat het aanbod vorm krijgt en gemaakt wordt vanuit verschillende ideële uitgangspunten. Substantiële ledenaantallen, het bijdragen aan de programmatische verscheidenheid en aantoonbaar maatschappelijk draagvlak zijn de eisen waaraan omroepverenigingen moeten voldoen. Bij het voldoen aan die eisen volgt een concessie voor vijf jaar. De eisen met betrekking tot representativiteit worden periodiek getoetst.

2.3.7. De huidige neventaken (o.a. internet en themakanalen) worden onderdeel van de hoofdtaak van de publieke omroep. De publieke omroep loopt voorop in innovatie. Er wordt substantieel geïnvesteerd in experimenten. Ook bij nieuwe media en experimenten is externe pluriformiteit uitgangspunt. Omroeporganisaties zijn daarbij dus van wezenlijk belang.

2.3.8. De omroepverenigingen krijgen de ruimte voor de in een digitaal tijdperk noodzakelijke crossmediale benadering. Het kunnen onderhouden van directe relaties met leden en andere burgers hoort daar bij, evenals meer ruimte voor maatschappelijk ondernemen via de samenwerking met anderen, waaronder uitgeverijen en andere producenten van informatie. Daartoe worden zonodig en voorzover mogelijk de mediawettelijke beperkingen weggenomen. Dit ondernemen blijft steeds gericht op de missie en identiteit, respectievelijk de thematische opdracht van de omroeporganisaties. Ondernemen blijft dus beperkt tot maatschappelijk ondernemen en de opbrengsten daaruit komen vanzelfsprekend ten goede aan het programma-aanbod van de omroeporganisaties.

2.3.9. Programma's en clips met excessief geweld of vrouwonvriendelijke inhoud worden niet of pas laat in de avond getolereerd. De overheid zal de media aanspreken op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid en afspraken met hen maken om zich te houden aan de maatschappelijke normen rond drugs en om (het overmatig gebruik van) alcohol niet verder te normaliseren.

2.3.10. Het CDA vindt de regionale en lokale media van grote betekenis voor de herkenbaarheid van onderlinge binding in steden, streken en provincies. Ook hier geldt dat de overheid moet bewaken dat meerzijdigheid en onafhankelijkheid van aanbieders in stand blijft. Omroepverenigingen mogen ook voor regionale omroepen desgewenst producties maken.

VVD

Voor een samenleving met ambitie

Concept verkiezingsprogramma VVD 2006

Samenstelling programmacommissie:

Ben Verwaayen (voorzitter)

Bé Buining, Geert Dales, Caren van Egten, Mark Harbers, Guy Kerpen, Karin van Rooyen, Titia Rothuizen, Alexander Oostermeijer (secretaris), Luuk van Middelaar (penvoerder)

MET SMAAK...

Zoals wij trots zijn op Rembrandt en genieten van de Amsterdamse grachten die vorige generaties ons nalieten, zo moeten onze prestaties de trots zijn van toekomstige generaties. Daarom en omdat een bloeiend, divers en kwalitatief hoogstaand kunstaanbod in sterke mate kan bijdragen aan het maatschappelijke welzijn is een substantieel staatsaandeel in de financiering van kunst verdedigbaar.

Ondernemingen in de cultuur- en vermaaksector zijn sterk, maar hebben meer dan vele andere te maken met een razendsnel veranderende wereld. Het is belangrijk dat uitgevers en mediabedrijven meer ruimte krijgen om multimediaal te opereren, zodat zij over en weer creatieve verbanden kunnen scheppen. Weg met de opgelegde schotten tussen kranten, televisiezenders en internetbedrijven.

Ook in een divers medialandschap blijft een sterke publieke omroep nodig. Voor de programma's die commerciële omroepen niet aanbieden maar waar wel behoefte aan is, zoals levensbeschouwelijke programma's, educatie en cultuur. Maar vooral vanwege al die programma's die voor gedeelde ervaringen zorgen, die de gespreksstof leveren voor bij de koffieautomaat: nieuws, actualiteiten, nationale evenementen en sport. De publieke omroep moet dan ook in staat zijn en blijven om sportevenementen uit te zenden. Voetbal terug bij de NOS mag niet op politieke obstakels stuiten. Sesamstraat moet blijven.

Zo'n publieke omroep kan met één net minder opereren en moet besparen op overhead. Er dienen voldoende programma's te zijn die niet door kijkcijfers worden geregeerd. De publieke omroep hoeft niet reclamevrij te zijn: ook reclame hoort bij de gedeelde ervaring.

PvdA

Samen Sterker, werken aan een beter Nederland

Verkiezingsprogrammacommissie onder voorzitterschap van Paul Depla

3. Werken aan de kracht van mensen

3.1

De PvdA wil de kwaliteit van leven in Nederland nu en in de toekomst verhogen. We willen een trots Nederland dat bekend staat als tolerant, rechtvaardig en veelzijdig, met gezonde inwoners die kunnen blijven zeggen wat ze denken, maar ook nadenken voordat ze iets zeggen. Aan de huidige negatieve spiraal van onbeschaafd en asociaal gedrag, voedselbanken, groeiende armoede, buitensporige salarissen en angst en onzekerheid over het leven moet een einde komen. We moeten meer oog hebben voor onze kwaliteit van leven. We moeten daarvoor willen investeren in de kracht van mensen, waar het gaat om hun gezondheid, maar ook sport en cultuur. Zowel sport als cultuur verrijken het leven van mensen en zorgen ook voor een maatschappelijke binding. Ook de media hebben deze dubbele functie: ze vermaken mensen, maar geven ook de informatie om maatschappelijke binding te houden of te krijgen.

3.52

Versterken van de kracht van gehandicapten

3.57

- Op de publieke omroep zou standaard ondertiteling moeten worden geleverd bij programma's. Nederland kan hierbij veel leren van landen als Groot-Brittannië.

3.59

Kunst & cultuur: inspiratie van en voor mensen Kunst en cultuur zijn nauwelijks te scheiden van het leven als geheel. Voor miljoenen mensen vormt actieve en passieve deelname aan kunst en cultuur een bron van inspiratie.

3.60

En passant hebben kunst en cultuur ook nog belangrijke positieve effecten voor de samenleving als geheel. Ze zijn een bron voor trots en ze zorgen voor identificatie en binding in de samenleving. Per generatie en per bevolkingsgroep kan die identificatie verschillend zijn, maar individueel en collectief leven mensen hun leven met besef van goed en kwaad, mooi en lelijk, belangrijk en triviaal, dat ze opdoen via kunst. Zo dapper als Eminem, wreed als Nero, mooi als het Gezicht op Delft, verliefd als in Notting Hill, happy als Joe Speedboot. Dat is waardevol. De politiek moet niet op de stoel van de kunst gaan zitten, maar moet er wel voor zorgen dat die stoel stevig is en blijft.

3.61

De PvdA wil dat kunst en cultuur voor iedereen bereikbaar zijn. We moeten daarbij beginnen met de jeugd. Kunst en cultuur gedijen alleen als er ruimte is voor productie. Zowel voor professionele kunstenaars als voor de amateur-kunstenaars. Ten slotte moeten er plaatsen zijn waar van kunst en cultuur kan worden genoten.

3.62

Kunst voor kinderen De PvdA vindt het belangrijk dat alle jongeren al vroeg in aanraking komen met kunst en cultuur: jongeren vormen de culturele toekomst van Nederland.

3.63

- Culturele en Kunstzinnige Vorming blijft onderdeel van het basis- en voortgezet onderwijs.

3.64

- Naast het bestaande vouchersysteem, krijgen jongeren een gratis 'strippenkaart' voor culturele activiteiten om vrijwillig en op eigen initiatief kennis te maken met cultuur, van toneel tot schaken en van journalistiek tot ondernemerschap.

3.65

Ruimte voor productie Kunst kan niet zonder makers. Een goed productie- en expositieklimaat is daarom van grote waarde. Zonder autonomie van de kunstenaars en producenten aan te tasten, kan de politiek hieraan een positieve bijdrage leveren. De PvdA wil ruimte bieden voor productie, expositie en kunstenaar.

3.66

- Het is de vraag of kunst is gebaat bij een groot aantal kunstopleidingen als er maar voor een beperkte groep ruimte is om na de opleiding als kunstenaar aan de slag te gaan. Heeft Nederland echt 17 zangopleidingen nodig? Wat schiet een kunstenaar er mee op om na een opleiding tot de

conclusie te komen dat er geen echt perspectief is? De PvdA wil minder markwalitatief hoge opleidingen, en meer arbeidskansen voor kunstenaars en oog voor arbeidsmogelijkheden na de kunstcarrière.

3.67

- De arbeidsbescherming van kunstenaars kan beter. In dit opzicht zou de huidige inkomensregeling voor kunstenaars (de WIK) vereenvoudigd kunnen worden en zouden de bijverdienregelingen voor kunstenaars kunnen worden verruimd.

3.68

- We maken een einde aan bureaucratische regelgeving, veelal in het kader van Arbo- en arbeidstijdenwet, die voorbij gaat aan de specifieke eisen en omstandigheden van deze sector.

3.69

- De PvdA wil af van de huidige cultuurnotasystematiek. In dialoog met de sector wordt een alternatief ontwikkeld. Uitgangspunten daarbij zijn dat de politiek zich beperkt tot het formuleren van de hoofdlijnen en zich niet meer bemoeit met de uiteindelijke verdeling van subsidies. Dat gebeurt door een Raad van Cultuur die door zijn samenstelling vertrouwen en gezag in de sector heeft.

3.70

- Geef de podia en gezelschappen van internationale allure (zoals bijvoorbeeld het Concertgebouworkest) meer en langdurigere zekerheid. Bespaar hen de vierjaarlijkse beoordeling ten behoeve van de subsidieverdeling.

3.71

- De PvdA wil meer budget ter beschikking stellen voor de amateurkunst.

3.72

- De culturele sector wordt gestimuleerd door een verruiming van de fiscale mogelijkheden van burgers en bedrijven om te investeren in kunst en cultuur.

3.73

- Privaat geld kan de culturele sector versterken. Cultureel ondernemerschap moet worden gestimuleerd omdat het de kunst minder afhankelijk maakt van de overheid. Dit betekent ook dat culturele instellingen die in staat zijn gebleken geld uit de markt te halen, niet direct 'beloond' moeten worden met een korting van de bijdrage van de overheid.

3.74

Ruimte voor de podia Het hele land moet van kunst en cultuur kunnen genieten. Kunst en cultuur moet toegankelijk en betaalbaar zijn. Daarom moeten de podia en musea voldoende budgetten houden om kwalitatief te kunnen programmeren. Daartegenover staat dat een te grote verspreiding van faciliteiten en een te grote wil om overal alles aan te bieden, leidt tot een versplintering van aanbod en budgetten. De kwaliteit is daar niet mee gediend.

3.75

- Er worden meer lokale en regionale accenten in kunst en cultuur gelegd. We willen geen eenheidsworst. Juist door verschillende accenten te leggen ontstaat ruimte voor een hoogwaardiger kunst en cultuuraanbod.

3.76

- De collectie van de Rijksmusea is met gemeenschapsgeld opgebouwd en is dus van iedereen. De PvdA is daarom in principe voor gratis openstelling van de Rijksmusea. Omdat de gevolgen voor bezoekersaantallen, inkomsten en positie van andere musea nu nog onzeker zijn, wil de PvdA een experiment waarbij drie Rijksmusea geen entree meer vragen. Daarnaast willen we dat jaarlijks in een van de andere Rijksmusea een tentoonstelling wordt geselecteerd die iedereen gratis kan bezoeken.

3.77

De media: de waarde van voldoende informatie Onafhankelijke pluriforme media zijn essentieel voor de samenleving en het functioneren van de democratie. De laatste jaren is het medialandschap fors veranderd en verrijkt. Denk bijvoorbeeld aan de slinkende oplagen van de klassieke kranten, maar ook aan de opkomst en brede verspreiding van internet, de entree van commerciële zenders en regionale televisie. Nederland heeft, gezien zijn omvang, gelukkig nog steeds een breed aanbod van kranten en tijdschriften, tv en radio. Dat moet zo blijven. We zien het als een teken van een sterke, open en pluriforme samenleving waarin mensen de keuze hebben om zich te informeren op een manier die men wenst. Dat betekent niet dat alles vanzelf goed komt, op verschillende terreinen is inzet van de overheid noodzakelijk.

3.78

Internet: niet meer weg te denken Internet is niet meer weg te denken uit de samenleving en de mogelijkheden nemen nog iedere dag toe. Daarom is het zo belangrijk dat iedereen kan leren omgaan met internet. Jong, maar juist ook oud. Dit moet, zeker omdat de overheid meer en meer internet gebruikt om de kwaliteit van de dienstverlening en communicatie te verbeteren.

3.79

- De vrijheid op internet is een groot goed. Dat betekent voor de PvdA niet dat het internet een vrijbrief is voor asociaal gedrag. SPAM moet aan banden worden gelegd. En er moeten afspraken komen met providers om te voorkomen dat het internet een vrijplaats is voor racistische of terroristische groepen in Nederland.

3.80

- De toegankelijkheid van de nieuwe media moet voor alle groepen zijn verzekerd. Waar internet zo belangrijk is geworden, is het daarom belangrijk dat bijvoorbeeld gehandicapten er ook echt gebruik van kunnen maken. Ook hier geeft de overheid het goede voorbeeld.

3.81

- Het gebruik van open source wordt gestimuleerd zodat er meer ruimte komt voor kleinere, innovatieve internetbedrijven.

3.82

De veranderende, maar blijvende betekenis van de publieke omroep Commerciële zenders, zoals RTL, SBS, Radio 538 en Talpa, weten vele kijkers en luisteraars aan zich te binden met programma's die soms niet of nauwelijks van die van de publieke omroep zijn te onderscheiden. De PvdA beschouwt deze zenders als een verrijking van het televisieaanbod. Hetzelfde geldt voor de regionale en lokale omroepen. Zij trekken veel kijkers en luisteraars die zich daardoor meer betrokken kunnen voelen bij hun woon- en leefomgeving.

3.83

De opmars van de commerciële omroepen en regionale omroepen heeft de positie van de nationale publieke omroepen aangetast. Dat betekent niet dat de publieke omroep is achterhaald. Integendeel. De PvdA vindt een sterke en kwalitatieve publieke omroep van het grootste belang. De publieke omroep fungeert als podium voor nieuws en meninguitwisseling, zendt culturele programma's uit zonder altijd aan commerciële eisen te hoeven voldoen, brengt nieuws en amusement voor groepen die onvoldoende interessant zijn voor commerciële televisie of die we juist tegen commercie willen beschermen (zoals kinderen), en moet programma's kunnen brengen zonder onderbroken te worden door reclames. Maar momenteel bereikt de publieke zender te weinig mensen, en al helemaal weinig van haar eigen benoemde doelgroepen. Dat moet dus anders

3.84

Nieuwe technieken, zoals programmeerbare harddisk videorecorders en de mogelijkheid programma's terug te zien via internet, maken het in de toekomst moeilijker om programma's uit reclameopbrengsten te financieren. Alleen het verwerken van reclames in programma's kan nog financieel soelaas bieden. Maar die ontwikkeling vinden we als PvdA ongewenst. Daarom is collectieve financiering van de publieke omroepen onvermijdelijk. De PvdA wil daar dan ook niet aan tornen. Waar we met gemeenschapsgeld de publieke omroep overeind houden, moeten we wel duidelijk zijn wat we van die omroep verwachten. Niet om op de stoel van de omroep te gaan zitten, maar wel om de uitgangspunten voor een sterke en kwalitatieve publieke omroep te formuleren.

3.85

- De politiek formuleert de hoofdopdracht voor de publieke omroep.

3.86

- Kwaliteit, pluriformiteit, maatschappelijke actualiteit en onafhankelijkheid vormen de pijlers van de hoofdopdracht aan de publieke omroep. De PvdA wil dat de publieke omroep een ontmoetingsplaats creëert voor alle burgers voor het stimuleren van burgerschap en het versterken van de sociale cohesie.

3.87

- De overheid waarborgt financiering voor een lange termijn, om te voorkomen dat de politiek zich steeds gedetailleerder met de publieke omroep gaat bezighouden.

3.88

- De PvdA wil dat de publieke omroep een brede doelgroep bereikt. Deze rol kan de omroep alleen waarmaken als hij ook de gelegenheid heeft mee te dingen naar de uitzendrechten van grote (sportieve) evenementen.

3.89

- Reclame mag ook bij de publieke omroep een bron van inkomsten zijn, maar de publieke omroep mag daarvan niet afhankelijk zijn in zijn programmering.

3.90

- De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het totaal van de publieke omroep en zorgt ervoor dat iedere Nederlander weer minstens een van de netten tot zijn favoriete zenders rekent. Om dat te bereiken geeft de Raad van Bestuur concessies uit voor de netten.

3.91

- Omroepverenigingen en andere maatschappelijke partijen kunnen gezamenlijk een concessie krijgen die in het verlengde ligt van de hoofdpdracht, en worden dan verantwoordelijk voor de programma's en programmering van de zender. Ze worden afgerekend op kwaliteit en bereik.

3.92

- Er komt meer aandacht en budget voor kindertelevisie, kunst-, wetenschaps- en cultuurprogramma's en educatieve programma's.

3.93

- Televisieregistraties van grote nationale gebeurtenissen zijn voor iedereen te zien zonder dat de kijker hiervoor moet betalen.

3.94

- Bij sommige programma's wordt de grens van ranzigheid wel dicht genaderd. En soms, zoals bij bepaalde videoclips waarin de gettocultuur centraal staat, worden beelden neergezet die over die grens gaan. Zenders moeten hun verantwoordelijkheid nemen voor wat zij uitzenden en de effecten daarvan op het gedrag van kinderen.

GroenLinks

Groei mee

definitieve verkiezingsprogramma van GroenLinks, zoals dat is vastgesteld op het congres van 30 september en 1 oktober jl.

7. Ontspannen zorgen

Zorg dichtbij

Gemeenten krijgen meer geld voor ontmoetingsruimten en wijkbudgetten. Bewoners worden betrokken en krijgen zeggenschap over de besteding, waardoor de onderlinge samenhang versterkt. Gemeenten krijgen voldoende financiering voor welzijn, sport en cultuur.

9. Allemaal burgers

Een open cultuur

Wij willen een open samenleving die ruimte biedt aan wat afwijkt. Dat vraagt om een open cultuur waarin verschillende leefstijlen, waarden en politieke opvattingen elkaar tegenkomen. Een pluriforme media- en cultuursector is daarvoor onmisbaar. Kranten, televisie, het internet en de kunsten horen voor iedereen toegankelijk te zijn. Het aanbod moet ook aansprekend zijn voor jongeren en migranten. Wij willen een publiek en reclamevrij omroepbestel met twee netten. De traditionele omroepverenigingen worden hervormd tot productiehuisen. Er komen onafhankelijke netredacties die de vrijheid krijgen zelf programma's te maken of deze te kopen van omroepverenigingen of productiebedrijven. Er komt extra geld voor Nederlandse documentaires en drama, en voor digitalisering van de televisie. Het media-aanbod loopt gevaar als er machtsconcentraties dreigen te ontstaan. Stel je voor dat er nog maar één krant bestaat of dat de digitale wereld wordt gemonopoliseerd. Dan moet de overheid ingrijpen. Waar mogelijk wordt afgedwongen dat software op open standaarden is gebaseerd en dat netwerken maximaal toegankelijk zijn tegen een lage prijs.

Film, digitale kunst, theater, festivals en concerten zijn ook gewoon leuk en zorgen voor ontspanning. Onze monumenten, musea, cultuurhistorische landschappen en archieven moeten beter beschermd worden. Creatieve mensen verdienen meer ruimte, ook financieel. Laat hen experimenteren met nieuwe media en kunstvormen. Zorg voor ateliers en eigen broedplaatsen, zoals bijvoorbeeld het HipHopHuis in Rotterdam. Zoals de overheid sport voor iedereen stimuleert, moet zij ook cultuur in brede zin steunen. Het vierjaarlijkse circus van kunstsubsidies verdwijnt. Er komt een systeem van langlopende subsidies en fondsbeoordelingen. Daarmee verdwijnt de vriendjespolitiek waarbij bekende instellingen worden bevoordeeld. Aan de professionele beoordelaars worden veel hogere eisen gesteld in helderheid en representativiteit.

Voorstellen voor de komende vier jaar

9. Allemaal burgers

Een open cultuur

10. Het budget voor kunst en cultuur bedraagt 1% van de rijksbegroting.

11. Het vierjaarlijks bestemmen van kunstsubsidies wordt vervangen door een systeem van langlopende subsidies en fondsbeoordelingen. Een deel van het budget zal voor nieuwe projecten gereserveerd worden. Aan de professionele beoordelaars worden hogere eisen gesteld. Gemeenten krijgen meer geld en ruimte om ateliers en broedplaatsen voor kleinschalige kunstzinnige experimenten te ondersteunen. De financiële armslag voor bescherming van het cultureel erfgoed als archieven, musea en monumenten wordt vergroot.

12. De publieke netten worden geheel reclamevrij, met onafhankelijke netredacties, redactiestatuten en een onafhankelijke eind- of hoofdredacteur. Geld van het Stimuleringsfonds Culturele Omroepproducties komt ook beschikbaar voor commerciële televisie om de kwaliteit te verhogen en om de kansen van jonge TV-makers te vergroten. Het aantal publieke televisiezenders wordt teruggebracht naar twee. De taak van de publieke omroep is het aanbieden van een divers pakket programma's, inclusief amusement, dat verschillende doelgroepen aanspreekt. Er komt meer geld beschikbaar voor digitale media en content.

13. Bij machtsconcentraties bij media-aanbieders dient de overheid in te grijpen om pluriformiteit te garanderen. De overheid houdt toezicht op de toegankelijkheid van het digitale domein, gaat digitale uitsluiting tegen en bevordert het gebruik van open standaarden. De publieke sector stapt over op vrije software.

14. Er komt op scholen meer ruimte voor cultuureducatie, met speciale aandacht voor nieuwe media als het internet. De culturele chipcard voor jongeren wordt uitgebreid. Onze monumenten, musea, cultuurhistorische landschappen en archieven moeten makkelijker toegankelijk en beter beschermd worden.

6. Meer en minder uitgeven 2007-2011

GroenLinks wil 13 miljard euro investeren in een groen en sociaal Nederland:

Extra uitgaven, in miljarden euro's (2011)

7. Diversen

- kunst en cultuur 0,3

Kunst, cultuur en media krijgen een extra budget van 300 miljoen.

SP

Een beter Nederland voor hetzelfde geld

Conceptverkiezingsprogramma

8. Beter cultuur

Kunst, sport, vrije tijd

Door de bank genomen zijn we best tevreden met de invulling die we geven aan onze vrije tijd. We hebben het wel druk, want we willen veel en er kan steeds meer. Deels vullen we onze vrije tijd individueel in, deels in verenigingsverband. Een deel van onze vrijetijdsbesteding wordt 'geleverd' door gesubsidieerde instellingen, zoals theaters en bibliotheken, een ander deel kopen we op de recreatiemarkt. Onze vrije tijd wordt steeds meer een vrije markt. In het cultuurbeleid hebben de laatste regeringen eveneens vrij baan gegeven aan de markt. Dat heeft geleid tot nieuwe initiatieven, maar is soms ook ten koste gegaan van niet-commerciële vormen van cultuur. Alles van waarde lijkt weerloos als de commercie zich opwerpt als concurrent. Die ontwikkeling vinden de meeste mensen spijtig. Een beter doordacht beleid is nodig, als we willen voorkomen dat onze vrijetijdsbesteding en cultuurbeleving steeds meer vercommercialiseren.

De vrije tijd beschermen

Vrije tijd is geen verloren tijd. De meeste mensen hechten buitengewoon veel waarde aan hun vrije tijd. We zien niet veel in 'Amerikaanse toestanden', met langere werkweken en minder vakantie. Onze vrije tijd gebruiken we om onszelf te ontwikkelen, leuke mensen te ontmoeten en iets nuttigs te doen voor de samenleving. Vrije tijd is een tijd om vrij te kunnen zijn, niet onder druk te staan en dingen te doen waar je zin in hebt. Bescherming van die kostbare vrije tijd is dan ook geboden. Veel mensen vrezen echter dat zij in de toekomst minder vrije tijd zullen krijgen. Verlenging van de arbeidsdag en de werkweek wordt door de meeste mensen niet gewenst, maar door werkgevers en politici wél voorgesteld.

In 25 jaar tijd zijn de uitgaven aan vrije tijd met bijna 80 procent gestegen. Vakanties, uitstapjes en festiviteiten zijn op de recreatiemarkt steeds meer kant-en-klaar te koop. Dat heeft echter wel een prijs, die voor mensen met lagere inkomens niet te betalen is. Op de vrijetijdsmarkt zien we een tweedeling ontstaan, tussen mensen die zich regelmatig laten verwennen door de recreatie-industrie en anderen die zich dat niet kunnen permitteren. Hun plek op bijvoorbeeld de camping komt ondertussen steeds meer in het gedrang, omdat eigenaren van recreatierterreinen meer winst verwachten van luxe villa's met golfbaan dan van tenten en caravans. Bescherming van goedkope recreatiemogelijkheden is noodzakelijk.

(...)

De deelname aan cultuur bevorderen

Kunst en cultuur mogen zich nog steeds verheugen in een grote belangstelling, maar het is een minderheid van de mensen die minstens 1 keer per jaar naar een museum of een podiumvoorstelling gaat. Van een goede cultuurspreiding is geen sprake. Dat hangt ook samen met het feit dat te weinig aandacht is besteed aan kunst en cultuur als publieke voorzieningen. Het kunstonderwijs op scholen is gemarginaliseerd. Door geldgebrek hebben veel basisscholen het muziekonderwijs wegbezuinigd. Er is fors gesneden in orkesten en bezuinigd op culturele instellingen.

De kunstsector wordt geconfronteerd met een opeenstapeling van kostenstijgingen. De lastenstijgingen als gevolg van nieuwe regels zouden in ieder geval moeten worden gecompenseerd. De regels voor het recht op WW behoren een speciale 'artiestenregeling' te bevatten, vanwege de grote flexibiliteit in duur van producties en contracten. Voor een goede sociale begeleiding van oudere kunstenaars is meer geld nodig. De eis tot bijverdienen in de nieuwe regeling voor kunstenaars (WIK) mag niet zo hoog zijn dat daardoor beginnende kunstenaars hun beroep niet meer kunnen uitoefenen.

Cultuur draagt bij aan de eigen identiteitsbeleving en de persoonlijke expressie van mensen en kan een rol spelen bij de integratie en emancipatie van verschillende bevolkingsgroepen. Het is essentieel dat leerlingen op alle scholen kennismaken met kunst en cultuur. Kunsteducatie en participatie door jongeren kunnen ook worden gestimuleerd via de publieke omroep. Een gratis cultuurstrippenkaart kan de kennismaking met cultuur bevorderen. Door lagere tarieven kan de toegankelijkheid van culturele instellingen worden vergroot. De maatschappelijke betekenis van amateurkunst is groot en verdient meer aandacht en erkenning.

Popmuziek, verreweg de populairste podiumkunst, krijgt in het cultuurbeleid de minste aandacht. Slechts 0,35 procent van het totale budget van de Cultuurnota gaat naar de popmuziek. Meer steun is hier echt nodig, omdat de Nederlandse popmuziek het door de wereldwijde malaise onder de platenmaatschappijen extra moeilijk heeft gekregen. Nieuwe uitgaven moeten leiden tot meer kwaliteit, diversiteit en innovatie. Door de oprichting van een Fonds voor Nederlandse producties geven we popmuzikanten meer middelen en maken we een verdere opbloei van de popmuziek mogelijk.

We besteden op dit moment slechts 0,5 procent van de rijksuitgaven aan cultuur. Daarmee behoort het Nederlandse cultuurbudget tot de laagste in Europa. Een verhoging naar 1 procent biedt de kans om een inhaalslag te maken en cultuur minder afhankelijk te maken van de commercie. De Code cultuursponsoring moet de onafhankelijkheid van de gesubsidieerde instellingen tegenover private geldschietters beter waarborgen.

Het erfgoed beschermen

In musea wordt ons culturele erfgoed bewaard en tentoongesteld. Met ruim 800 musea heeft Nederland de grootste museumdichtheid ter wereld. Jaarlijks trekken zij meer dan 20 miljoen bezoekers. Toch komen heel veel mensen bijna nooit in een museum. De toegankelijkheid moet daarom worden vergroot. Uitgangspunt zou moeten zijn dat de toegang tot het erfgoed in de voormalige rijksmusea voor de belastingbetalers en hun kinderen gratis is. Voor bijzondere tentoonstellingen mag wel een redelijke prijs worden gevraagd.

Wij zijn niet alleen de makers van onze toekomst, maar ook de producten van onze geschiedenis. Dat geldt voor iedereen, hoe verschillend we ook zijn en waar we ook vandaan komen. Ter bevordering van ons historisch en democratisch besef dient er een Huis van de Geschiedenis te komen, waarin de wording van de Nederlandse samenleving wordt verbeeld. Als we niet weten waar we vandaan komen, wordt het moeilijk om te kiezen waar we naartoe willen en welke waarden we willen blijven delen.

Voor het behoud van onze historische en culturele bodemschatten is de archeologie van groot belang. Er zit veel waardevols verborgen in onze bodem. Ook in de archeologie heeft de marktwerking haar intrede gedaan. Bij de inrichting van deze 'kennismarkt' is echter onvoldoende rekening gehouden met het borgen van wetenschappelijke waarden. Verzekerd moet worden dat opgravingen niet alleen goedkoop, maar vooral wetenschappelijk verantwoord plaatsvinden.

De media moderniseren

Er is alle reden om zuinig te zijn op de publieke omroep. In tijden van commercialisering is het belangrijk dat ook kwalitatief hoogwaardige programma's worden gemaakt, die niet afhankelijk zijn van kijkcijfers en reclame-inkomsten. Een brede publieke omroep, die niet alleen informatie en opinie verzorgt, moet die garantie kunnen bieden. Omroepen hebben een brugfunctie, om bijvoorbeeld beeldende kunst, dans en opera, maar ook cabaret en popmuziek onder de aandacht te brengen van een breder publiek. Door een te eenzijdige aandacht voor kijkcijfers is die brugfunctie verminderd. Ook wordt minder ruimte geboden aan nieuws en achtergronden bij het nieuws. Voor documentaires is eveneens te weinig geld beschikbaar.

Het bestaande ledensysteem voor omroepen verdient het om in stand te houden, maar het moet ook worden gemoderniseerd. Een 'promotie- en degradatiesysteem', waarbij nieuwe omroepen makkelijker kunnen toetreden en falende omroepen zendtijd verliezen, zou voor de nodige verversing en verfrissing kunnen zorgen. Daarbij worden omroepverenigingen niet alleen afgerekend op ledentallen en kijkcijfers, maar vooral op doelgroepbereik en doelgroepwaardering. Ook zou de inspraak van programmamakers groter moeten worden. Zelfregulering heeft niet geleid tot een beperking van gewelddadig en seksistisch gedrag op tv. Daarom zouden bij het opstellen van de kijkwijzer ook ouderorganisaties, wetenschappers en andere professionals betrokken moeten worden.

Internet verder ontwikkelen

Onze economie is gebaat bij een forse impuls van de ontwikkeling van informatietechnologie, waarbij vooral kleinere IT-bedrijven meer mogelijkheden zouden moeten krijgen. Internet wordt een steeds belangrijkere informatiebron. Driekwart van onze bevolking heeft nu toegang tot internet en dat is internationaal gezien veel. Internet speelt echter zo'n belangrijke rol in onze samenleving dat het voor iedereen toegankelijk moet zijn. Het gebruik van internet, ook door ouderen, moet daarom worden aangemoedigd.

Naast de vele voordelen heeft het gebruik van internet ook schaduwzijden, zoals netverslavingen en webcam-afpersing. Meer overheidsregie en ondersteuning van de hulpverlening is gewenst, om ontsporingen tegen te gaan. Naarmate het gebruik en de mogelijkheden van internet toenemen, groeit ook de internetgerelateerde criminaliteit, zoals spam, fraude, hacking, identiteitsdiefstal en kinderporno. De overheid heeft hier te weinig kennis van zaken en laat teveel op zijn beloop. Het komende kabinet moet een meer bij de tijdse houding aannemen, om het nuttige gebruik van IT en internet te bevorderen en misbruik en criminaliteit te bestrijden.

Onze voorstellen:

- 8.1 Het cultuurbudget wordt verhoogd naar 1 procent van de rijksbegroting.
- 8.2 Iedere jongere krijgt een gratis cultuurstrippenkaart, om kennis te maken met verschillende vormen van kunst en cultuur.
- 8.3 De collecties van de rijksmusea worden gratis. Andere musea worden 1 dag per week gratis.
- 8.4 Er komt een Huis van de Geschiedenis, waarin aandacht wordt besteedt aan de wordingsgeschiedenis van Nederland .
- 8.5 Er komen meer waarborgen voor een onafhankelijke en wetenschappelijk verantwoorde archeologie.
- 8.6 Een fonds voor Nederlandse popmuziekproducties wordt opgericht en meer aandacht wordt gevraagd voor lokaal popbeleid.

- 8.7 De publieke omroep wordt onafhankelijk van commercie. Verlies aan reclame-inkomsten wordt gecompenseerd. Er komt een onafhankelijke kijkwijzer.
- 8.8 De NPS en NOS houden hun eigen wettelijke taak. Een promotie- degradatiesysteem voor publieke omroepen wordt ingevoerd en meer ruimte wordt gegeven voor educatie. Zendtijd voor omroepverenigingen wordt niet langer alleen toegekend op basis van ledenaantallen, maar ook op basis van doelgroepbereik en -waardering.
- 8.14 Goedkope recreatiemogelijkheden worden beschermd.
- 8.15 Gemeenten moeten de vrijheid houden om zelf een glasvezelnet aan te leggen. De kabel wordt opgesteld voor concurrentie.
- 8.16 De overheid gaat het gebruik van Open Source meer stimuleren.
- 8.17 Er komt een strategische aanpak voor het wegwerken van IT-kennisachterstanden bij de overheid. Een doorstart wordt gemaakt van het High Tech Crime Center, waarin politie, justitie, bedrijfsleven en IT-bedrijven samenwerken.
- 8.18 Prioriteit wordt geven aan de aanpak van internetgerelateerde criminaliteit en van kinternetkinderporno.
- 8.19 Kinderchat en SOS hulpdienst horen 24 uur per dag bereikbaar te zijn. Meer informatie wordt gegeven aan ouders en scholen bij opvoedingsvragen rond het gebruik van internet.

9. Beter samenleven

Jongeren, ouderen, gehandicapten

Onze voorstellen:

- 9.4 Basisschoolleerlingen krijgen een sport- en een cultuurstrippenkaart, om kennis te maken met verschillende vormen van sport en cultuur.

ChristenUnie

Duurzaam voor elkaar

Concept verkiezingsprogramma, gepresenteerd op 5 september 2006. Op 30 september 2006 zal het congres van de ChristenUnie het programma behandelen.

2.4 Kunst, cultuur en media

Het cultuurbeleid moet erop gericht zijn kunst en kunstenaars midden in de samenleving te plaatsen, zeker als overheidsmiddelen worden ingezet. Kunst in de openbare ruimte mag herkenbaar zijn en verrassend. Dat maakt de publieke betrokkenheid groter. Ze kan bovendien bijdragen aan verbetering van private investeringen in de kunst. In beginsel dient de kunstenaar zelf in staat te zijn zijn brood te verdienen met zijn werk. Overheidssteuning is daarom in beginsel alleen projectmatig van aard. Voor de Nederlandse cultuur is de Nederlandse taal van fundamentele betekenis. Tegenover de druk van internationalisering dient de Nederlandse taal zorgvuldig en zelfbewust te worden onderhouden. Hetzelfde geldt voor het Fries als tweede erkende taal in ons land. Streektaalen zijn belangrijk voor de eigen identiteit van gemeenschappen. Cultuuruitingen in meer kunstzinnige vorm kunnen eveneens het besef van gemeenschap en identiteit versterken. Wanneer kunst echter moreel verlagend werkt door kwetsend taalgebruik of vormgeving, is overheidssteuning niet op haar plaats.

- *Het cultuurbeleid van overheden en van fondsen moet op een transparante manier worden gevoerd. De betrokkenheid van de kunst op de brede samenleving is een belangrijk aandachtspunt.*

- *Het ondernemerschap van kunstenaars moet bevorderd worden. Het bedrijfsleven wordt gestimuleerd kunst en cultuur te ondersteunen. Giften van particulieren aan kunstenaars worden fiscaal aftrekbaar gesteld.*
- *De overheid toetst alle vormen en regelingen voor indirecte subsidiëring van de kunst aan effectiviteit en doelmatigheid. Bij geconstateerde ondoelmatigheid wordt de regeling afgeschaft. Pornografisch of anderszins omstreden materiaal komt in ieder geval niet voor indirecte subsidiëring in aanmerking.*
- *De overheid bevordert het eenvoudig en zorgvuldig gebruik van het Nederlands als bestuurstaal en cultuur- en omgangstaal. Er moet een Nederlands-Vlaamse commissie komen die zorg draagt voor het vertalen van (met name Engelse) woorden en begrippen in het Nederlands.*

Mediabeleid

Een democratische rechtsstaat kan niet zonder een publieke omroep. De publieke omroep is een forum voor maatschappelijke discussies, draagt bij aan de overdracht van kennis en waarden en betreft een breed publiek bij de historische, geestelijke en culturele ontwikkeling van ons land. Daarom moet de publieke omroep zowel gericht zijn op een goede kwaliteit als op een breed bereik en gebruik maken van alle genres. Haar taken kunnen niet overgelaten worden aan de markt, waar publieke waarden een bijproduct zijn.

De publieke omroep kan niet zonder wetgeving die haar bestaan garandeert. Ook zijn voldoende financiële middelen nodig. Het is verre te verkiezen dat een vertegenwoordiging van maatschappelijke hoofdstromingen de publieke omroep draagt, dan het bestuur over te laten aan de staat, de enkeling of een maatschappelijke elite. De ChristenUnie is voor handhaving van de omroepen als private ledengebonden organisaties met een duidelijke maatschappelijke missie.

Rust en ruimte binnen de publieke omroep:

- **Verlenging van de concessieperiode naar tien jaar.** De publieke omroepen krijgen zo de gelegenheid vanuit de eigen missie en achtergrond kwalitatief hoogstaande programma's maken voor zowel grote als kleine doelgroepen.
- **Meer financiële middelen.** De publieke omroep is alleen dan in staat uitvoering te geven aan de eisen die de wetgever stelt aan het beschikbaar stellen van zendtijd.
- **Behoud van de drie publieke tv-zenders.** Een BBCachtig model wordt afgewezen. De plannen van de (huidige) regering voor de publieke omroep gaan van tafel. In de komende regeerperiode zal wel gewerkt moeten worden aan een verdere optimalisering van de onderlinge samenwerking en het bereik van de publieke omroep. Hierbij zal ook het gebruik van nieuwe media (internet e.d.) betrokken moeten worden.
- **Blijvende ruimte voor zendtijd voor kerken en genootschappen op geestelijke grondslag.** Dit is van belang in onze multiculturele samenleving: uitzendingen van deze 'kerkelijke' omroepen geven immers gelegenheid een grotere groep geïnteresseerden in levensbeschouwing en religie te bereiken én bieden een forum voor het kennismaken en ontmoeten van heel diverse opvattingen en gewoonten.
- **Ook commerciële omroepen onder toezicht stellen van het Commissariaat voor de Media.**

- *Concentratie van dagbladen of omroepen wordt ingeperkt om vrije mededinging en een pluriforme en onafhankelijke pers te garanderen. Het marktaandeel van een dagbladuitgever, uitgeverscombinatie, of omroepcombinatie mag niet meer dan 30% zijn.*

D66

Het gaat om mensen : conceptverkiezingsprogramma 2006-2010

Het verkiezingsprogramma wordt vastgesteld op het najaarscongres op 7 oktober in Amsterdam.

Mensen en hun kunst

Reclame op publieke zenders afschaffen / 1% rijksbegroting investeren / Kunstenaars in de klas

Kunst en cultuur vormen het DNA van de samenleving die D66 voor ogen staat. Cultuur is een waardevol doel op zich en niet slechts een instrument voor het bereiken van andere beleidsdoelstellingen. D66 wil dan ook structureel 1% van de Rijksbegroting besteden aan kunst en cultuur. Deze middelen worden ingezet in een kwalitatief hoogstaand en divers cultureel aanbod voor het hele land.

Cultuur heeft ook een belangrijke economische waarde. Een breed cultureel aanbod garandeert een aantrekkelijk vestigingsklimaat. D66 wil dan ook extra investeren in dwarsverbanden tussen cultuur en economie. Hiermee dringt Nederland door tot de internationale voorhoede van de creatieve industrie.

Bij de publieke omroep haken vooral jonge kijkers en luisteraars massaal af. Dat is een gemiste kans voor jongeren; de programma's zijn educatief en informatief en dat is voor deze doelgroep van belang. De omroep zal moeten worden klaargestoomd voor het huidige digitale tijdperk, waarin jongeren meer tijd op internet dan voor de televisie doorbrengen. Internet wordt dan ook een speerpunt van de publieke omroep.

Ruimte voor cultureel offensief / Jongeren meer aandacht / Publieke omroep versterken

Ruimte voor cultureel offensief

- **Ruimte voor 'Grand Projects'.** Er moet een royaal fonds zijn voor bijzondere culturele projecten; grand projects, dat ingezet kan worden voor architectuur met internationale grandeur, aankoop van een uniek schilderij, organisatie van een festival of museale innovaties.
- **Koppelsubsidies.** Voor een breed cultureel offensief is participatie van particulieren, bedrijven en fondsen onontbeerlijk. Het is tijd voor een nieuwe gouden eeuw van het cultuurmecenaat. De overheid stimuleert het schenken aan cultuur met koppelsubsidies (matching grants) en belastingmaatregelen.
- **Internationale samenwerking.** Nederland heeft baat bij sterke culturele banden met het buitenland. Het budget voor internationale culturele samenwerking moet daarom verhoogd worden.
- **Huis der Culturen.** De verrijking van ons land door andere culturen wordt zichtbaar in het Huis der Culturen, waar nieuwe- en oorspronkelijk Nederlandse kunstenaars een podium krijgen. D66 pleit ervoor het Huis ruimte te geven om te groeien.
- **Monumenten behouden.** Er moet worden geïnvesteerd in de vele monumenten die ons land rijk is om ze voor verval te behoeden en restauratie-achterstanden in te halen.

- **Overheid stelt financiële kaders en bemoeit zich niet met de inhoud.** Kunstenaars en culturele instellingen worden zo min mogelijk lastiggevallen met bureaucratie en politieke bemoeienis. De overbelaste cultuurnotacyclus, het verdeelsysteem voor Rijkssubsidies, wordt herzien volgens het principe dat de overheid op afstand staat. D66 pleit voor eenvoudige, transparante subsidieprocedures met een heldere rol voor cultuurfondsen en deskundigen uit de sector.

Jongeren meer aandacht

- **Kunstenaars in de klas.** D66 wil dat er vanaf de basisschool meer ruimte komt voor cultuureducatie en kunstenaars voor de klas, en meer ruimte voor vrije expressie. En meer aandacht voor de canon: het geheel van teksten, beelden, kunstwerken en gebeurtenissen dat voor onze gedeelde cultuur het referentiekader vormt.
- **Cultureel aanbod in naschoolse opvang.** Scholen en kunstinstellingen moeten een ruimer budget krijgen om voor de naschoolse opvang samen een breed cultureel aanbod te ontwikkelen.
- **Musea gratis tot 1 jaar.** Ondersteuning binnen en buiten het reguliere onderwijs is en blijft van belang. Daarom pleit D66 ook voor het gratis toegankelijk maken van musea voor jongeren tot 18 jaar en het faciliteren van ‘jongerencultuur’ zoals popmuziek en dj’s.

Publieke omroep versterken

D66 is voor een sterke, volwaardige publieke omroep, waarin niet marktaandeelen of kijkcijfers, maar kwaliteit, onderscheidende programmering, oorspronkelijkheid en onafhankelijkheid centraal staan. Nieuws en informatie, kunst, cultuur en educatie vormen de centrale opdracht voor de publieke omroep, omdat juist die programma’s onafhankelijk van commerciële of andere belangen moeten kunnen worden gemaakt. Ook in het digitale tijdperk is een grote rol voor de publieke omroep weggelegd, maar modernisering is noodzakelijk. Er is centrale regie nodig, maar geen eenheidsworst: de diversiteit in onze samenleving moet ook in de programmering van de publieke omroep tot uitdrukking komen, op radio, televisie en op internet.

D66 wil de kwaliteit en onafhankelijkheid van de publieke omroep waarborgen.

- **Reclame op de publieke zenders moet worden afgeschaft.** Financiële compensatie is daarvoor noodzakelijk, zonder dat zal het leiden tot vershraling en verkleining van de publieke omroep. Of ‘Hilversum’ één, twee of drie algemene netten maakt is een achterhaalde vraag - inmiddels is de publieke omroep gestart met 17 digitale themakanalen, en dat is nog maar het begin van een ontwikkeling. Hoofddoel is dat de programma’s die door de publieke omroep worden gemaakt hun weg zo goed mogelijk naar de kijkers vinden, waar die kijkers ook maar te bereiken zijn.
- **Omroepgelden zijn voor programma’s en programmamakers.** Ook voor de omroep geldt dat het salaris van omroepmanagers wordt gemaximeerd volgens publieke normen. Er komt verder een royaal gegarandeerd budget voor opera- en concertregistraties, kunstprogramma’s, documentaires en andere culturele producties.
- **Ook andere media staan onder druk.** D66 wil een snelle verruiming van de zogenaamde cross-ownershipregeling, waardoor mediabedrijven (kranten, uitgevers) meer armslag krijgen. Wel moet de pluriformiteit in de uitgevers- en krantenwereld gewaarborgd blijven.

- **Lokale omroepen stimuleren.** Lokale omroepen zijn van belang voor de lokale samenleving en voor een levendige lokale democratie. Gemeenten mogen de rijksbijdrage voor lokale omroep niet naar believen aan andere doelen besteden, want ook lokaal moet de onafhankelijkheid van de omroep voorop staan.

SGP

‘Naar eer en geweten’ : Verkiezingsprogramma SGP 2006-2011

Het verkiezingsprogramma van de SGP kent geen aparte cultuurparagraaf. Wel komen de media aan de orde.

1. Gezin en samenleving

Gezin als waardengemeenschap

Zeden

Omroepen en anderen die via de media verantwoordelijk zijn voor radio- en tv-programma's, moeten door de overheid (dwingend) aangesproken kunnen worden op wat zij uitzenden.

2. Jeugd en onderwijs

Basiskennis

Voor de vakken Nederlands, geschiedenis en media-educatie moet in het lesrooster meer tijd worden ingeruimd.

Groep Wilders / Partij voor de vrijheid

In het Verkiezingspamflet staat niets over kunst en cultuur. Aan de basis van het verkiezingspamflet liggen de stukken: *Een Nieuwe Gouden Eeuw*, *Klare Wijn*, *een Nieuw-realistische Visie* en de *Onafhankelijkheidsverklaring*.

Uit ‘*Plan voor een nieuwe gouden eeuw*’:

Samenvatting

IV. Op de begroting voor culturele uitgaven blijven de uitgaven voor het behoud van cultureel erfgoed en een stelsel van openbare bibliotheken gehandhaafd, maar verdwijnen de subsidies aan culturele instellingen en fondsen (zoals vastgelegd in de Cultuurnota) en cultureel-economische projecten. Het streven naar één tv-zender voor de publieke omroep, één nationale radiozender, en de zender van de Wereldomroep, leidt tot een besparing van 83 procent op de mediabegroting. Van verschillende Nederlandse bijdragen aan de Nederlandse Antillen kan 158 miljoen van de 175,5 miljoen worden geschrapt (90%). Van de totale uitgaven aan al deze posten (1,7 miljard) blijft 374 miljoen over.

4. Cultuur

De Nederlandse overheid ziet het ook als haar taak om culturele instellingen en fondsen te subsidiëren, zodat deze activiteiten kunnen organiseren en een 'hoogwaardige en diverse cultuur' in stand kunnen houden. Deze situatie leidt om de vier jaar tot de rituele dansen rond de subsidieboom van de Raad voor Cultuur.

De overheid heeft wel de taak ons cultureel erfgoed te behouden (musea, archieven, stads- en dorpsgezichten, archeologisch erfgoed) en openbare bibliotheken in stand te houden, maar of Nederlandse burgers geld uit willen geven aan Oerol, aan het Nederlandse Fonds voor de Film of het Nederlands Kamerkoor, maken zij zelf wel uit. De overheid heeft in deze geen taak.

Het kunstmatig in stand houden van landelijke omroepverenigingen en -instellingen uit de tijd van de verzuiling, die niet (meer) garant staan voor een diversiteit aan aanbod van nieuws en analyse die tot de voorwaarden van het goed functioneren van een democratie behoren, behoort evenmin tot de taak van de

overheid. Het huidige aantal van drie publieke tv- en vijf radiozenders kan tot één televisiekanaal, één radiozender en één wereldradiozender worden teruggebracht.

Deze keuzes leiden tot een besparing van ruim 1,3 miljard euro; dat is €83,70 per burger en €192,80 per huishouden. Zie tabel IV: Evaluatie van het Nederlandse cultuur-, media- en koninkrijksbeleid.

IV. Evaluatie van het Nederlandse cultuur-, media- en koninkrijksbeleid*, gevolgd door implicaties voor de overheidsbegroting en burger

Totaal budget 1.741,0 miljoen euro voor 2006 (1,1% van de overheidsbegroting incl. fiscale uitgaven**); verdeeld over 6 beleidsartikelen (1 voor cultuur, 1 voor media, 4 voor koninkrijksrelaties)

Activiteit	Omschrijving	Beoordeling	Budgettaire implicatie
Operationele doelstelling 14.1: Zorg voor hoogwaardig en divers cultureel aanbod in Nederland (VIII, blz. 124-125) — 453,4 miljoen euro (26%)			
1. Instellingen en fondsen in staat stellen cultuur in Nederland aan te bieden om zo de culturele factor in de maatschappij te versterken.	Subsidies verstrekken aan diverse culturele instellingen en fondsen, vastgelegd in de Cultuurnota 2005-2008 (bijv. Cultureel Erfgoed Minderheden, Nederlands Fotomuseum Rotterdam, Oerol, Nederlands Fonds voor de Film, Fonds voor de Amateur- en Podiumkunst); cultuurfondsen hebben tot doel kunstenaars in staat te stellen zich professioneel te ontwikkelen. Generieke subsidies verstrekken aan musea, amateurkunst, orkesten, opera en het Nederlands Kamerkoor. Subsidieverstrekking wordt voornamelijk bepaald door de Raad voor Cultuur.	Het organiseren of subsidiëren van culturele activiteiten, danwel het definiëren wat tot de Nederlandse cultuur behoort of zou moeten behoren, is, met uitzondering van de bescherming van essentieel cultureel erfgoed, geen taak van de overheid. Een hoogwaardige en diverse cultuur kan alleen tot stand komen in de afwezigheid van overheidsingrijpen. De participatie van verschillende bevolkingsgroepen wordt bevorderd door vrije marktwerking; alle ethnische en demografische geleidingen zullen zo in hun culturele vraag worden voorzien.	- 453,4 miljoen euro (- 100%)
Operationele doelstelling 14.2: Zorg voor beheer en behoud van cultureel erfgoed (VIII, blz. 126-127) — 193,8 miljoen euro (11%)			
2. Cultureel erfgoed behouden, beheren en voor het publiek toegankelijk maken.	Subsidies verstrekken aan musea; zorgen voor selectie, opslag en ontsluiting van rijksarchieven (bijv. gemeentelijke en waterschapsarchieven); instandhouden, restaureren en beschermen van rijksmonumenten (bijv. CS Groningen, Van Nelle-fabriek Rotterdam, Beurs van Berlage), incl. geselecteerde stads- en dorpgezichten (bijv. Benoordenhout en Statenkwartier in Den Haag); bescherming van archeologisch erfgoed, oa. door verhalingsopgraafkosten op grondeigenaren (volgens het Verdrag van Malta).	Alleen wat algemeen geaccepteerd wordt als erfgoed essentieel voor de Nederlandse cultuur, verdient bescherming of subsidiëring van staatswege. In de definitie van erfgoed is sterke verwatering opgetreden (er waren 51.000 rijksmonumenten en 350 beschermde stads- en dorpgezichten in 2005). Deze moet worden aangescherpt, zodat niet-essentieel erfgoed (incl. archeologisch materiaal) als normaal privé-eigendom wordt behandeld. Het budget voor essentieel erfgoed wordt vergroot zodat het totale budget bij deze doelstelling gelijk blijft.	Geen verandering
Operationele doelstellingen 14.3: Zorg voor positionering en vernieuwing van openbare en bijzondere bibliotheken (VIII, blz. 127-128) — 30,4 miljoen euro (2%)			
3. Openbare bibliotheken herpositioneren als centrale publieke voorziening in de kennis-samenleving; vernieuwen van de bijzondere bibliotheekvoorziening voor blinden en slechtzienden.	Onderhouden van het stelsel van openbare bibliotheken, waaronder de 4 blindenbibliotheken en de bibliotheek voor varenden. Subsidiëren van de VOB en belangenorganisaties als FNB en FSB (voor blinden). Financiering van inhoudelijke en technologische vernieuwing van de bibliotheken, oa. door middel van het geven van cursussen op dat gebied. Het budget bij deze doelstelling is een aanvulling op gemeentelijke en provinciale budgetten voor bibliotheken.	Een wijdverbreid stelsel van moderne en toegankelijke bibliotheken is belangrijk voor het functioneren van een kenniseconomie. Een overheidsbijdrage in de stelselkosten is daarom, in de afzienbare toekomst tenminste, verdedigbaar, al is het niet noodzakelijk dat de overheid bibliotheken ook zelf opricht en bestuurt. In de toekomst kan het budget bij deze doelstelling worden toegevoegd aan een systeem van educatieve waardebonnen, dat ook het onderwijs moet gaan financieren; burgers kunnen zo zelf beslissen bij welke, publieke of private, bibliotheek ze een abonnement nemen.	Geen verandering

* Zoals opgenomen in de begrotingen van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), Koninkrijksrelaties en Hoge Colleges van Staat en Kabinetten, beschikbaar vanaf de internetpagina "www.rijksbegroting.nl"; het betreft delen van de begrotingen VIII, IV en IB respectievelijk. Zie voor de betekenis van acronyemen in deze tabel de bijlage aan het einde van dit plan.

** De geraamde begrotingsuitgaven van de overheid als geheel zijn 146,7 miljard euro (MN 2006, blz. 93); de fiscale uitgaven 11,4 miljard euro (MN 2006, blz. 110-3).

Activiteit	Omschrijving	Beoordeling	Budgettaire implicatie
Operationele doelstelling 14.4: Verbreden van cultuurinzet als stimulans in wisselwerking met andere beleidsterreinen (VIII, blz. 129-131) — 92,9 miljoen euro (5%)			
6. De culturele factor in de samenleving versterken.	Subsidiëren van cultureel-economische projecten ("Creative Challenge Call"); creatieve starters in MKB subsidiëren; ondersteunen van culturele beleggingen dmv. "bureau voor cultuurmecenaat". Financieren van grotere culturele component in het primair onderwijs (bijv. beroepskunstenaars betrekken bij onderwijs); uitreiken van docentenpassen voor culturele instellingen. Culturele ICT-projecten subsidiëren (bijv. "bibliotheek.nl", Nationaal Uitburo); internationale culturele groepen subsidiëren (bijv. Nederlands Dans Theater).	Een hoogwaardige en diverse cultuur kan alleen tot stand komen als de overheid zich beperkt tot haar niet-culturele kerntaken. Professionele en klantgerichte cultuurorganisaties zullen voor hun activiteiten marktconforme prijzen kunnen rekenen. Ondersteunen van culturele MKB-starters of beleggingen werkt marktverstrend, omdat het bestaan van niet-competitieve ondernemingen erdoor wordt verlengd. Culturele subsidies aan scholen en bibliotheken vallen buiten het educatieve basisbudget, dus buiten de publieke verantwoordelijkheid.	- € 92,9 miljoen euro (- 100%)
Beleidsartikel 15: Media (VIII, blz. 132-138) — 795,0 miljoen euro (46%)			
5. Het laten verzorgen van een onafhankelijke nieuws- en informatievoorziening door de publieke omroep; waarborgen dat specifieke groepen zoals jongeren en minderheden door de media worden bereikt; instandhouden van de pluriformiteit van de pers, ihb. dag-, nieuws- en opiniebladen; beschermen van consument bij wijziging van elektronische infrastructuur.	Financieren van landelijke omroepverenigingen (bijv. NOS, EO, VPRO, IKON, NPS) en -instellingen (bijv. Bureau Beeldvorming en Diversiteit, Commissariaat voor de Media) die de 3 publieke televisie- en 5 radiozenders aanbieden (volgens de Mediawet); reguleren van verenigingen dmv. programma- en prestatievoorschriften. Bekostigen van specifieke multiculturele en jongerenzenders (MTNL, FunX). Beperken van marktaandeel van persorganen, subsidiëren van noodlijdende pers (via Bedrijfsfonds voor de Pers). Waarborgen van media-aanbod onder moderniserende infrastructuur (oa. toezicht Opta, NMA).	De publieke omroep dient te worden teruggebracht tot één televisiekanaal, één nationale en één wereldradiozender (de laatste in de vorm van de huidige Wereldomroep). Programmering beperkt zich in principe tot rudimentaire informatievoorziening, zonder reclame, mede bruikbaar voor informatie in noodgevallen en officiële mededelingen. Het budget kan naar schatting eerst worden gedeeld door 3 (vanwege reductie in zenders) en vervolgens 2 (simplificatie programma). Persorganen behoeven noch subsidie, noch supervisie over hun bedrijfsstrategie, dus het Bedrijfsfonds is onnodig. Opta en NMA dienen slechts toe te zien op invloedrijke, onvermijdelijke kartels.	- 662,9 miljoen euro (- 83%)
Beleidsartikelen 1, 2: Waarborgfunctie (IV, blz. 6-10), Bevorderen autonomie Koninkrijkspartners (IV, blz. 10-19); Artikelen 5, 6: Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen (IIB, blz. 28-31), Kabinet van de Gouverneur van Aruba (IIB, blz. 32-35) — 175,5 miljoen euro (10%)			
6. Bijdragen aan de rechtszekerheid en de mensenrechten op de Nederlandse Antillen (NA) en Aruba; vergroten van de zelfstandigheid van de Nederlandse Antillen en Aruba op bestuurlijk, juridisch en economisch gebied; zorgdragen voor bestuurlijke ondersteuning van de Gouverneurs van de Nederlandse Antillen en Aruba, als hoofd van de respectievelijke regeringen.	Bijdragen aan bestrijding op de NA van veelal drugsgerelateerde criminaliteit, bijv. witwassen van geld en drugskoeriers, dmv. ondersteuning van kustwacht en uitzending van rechteerteams. Ondersteunen van rechtshandhaving op de NA en Aruba, oa. door personele ondersteuning van OM's. Beteugelen van publieke financiën in de NA en Aruba door halfjaarlijkse financiële rapportages. Subsidiëren van armoedebestrijding op de NA en Aruba via NGO's; financieren van oa. educatieve en infrastructurele vernieuwing en exportkredieten. Beperken van immigratie van Antilliaanse jongeren door leer/werktrajecten op de NA en de mogelijkheids tot geforceerde remigratie.	De overzeese gebiedsdelen dienen binnen afzienbare tijd volledige onafhankelijkheid van Nederland te ontwikkelen, danwel integraal onderdeel van Nederland te worden (op provinciaal of gemeentelijk niveau). Vanwege de koloniale historische banden met de gebiedsdelen is totdat een keuze wordt gemaakt een zekere ondersteuning van staatswege gerechtvaardigd, maar deze dient te worden beperkt tot een adviserende rol bij de uitvoering van fundamentele overheids-taken als orde- en rechtshandhaving. Criminele Antillianen moet de toegang tot Nederland worden ontzegd; liberale hervormingen op de NA zullen de emigratie doen afnemen.	- € 158,0 miljoen (- 90%)
Totaal resterende budget			€373,8 miljoen; ofwel 21% van € 1.741,0 miljoen.
Totale besparing			€1.367,2 miljoen; ofwel 79% van € 1.741,0 miljoen.
besparing per burger			€83,70
besparing per huishouden			€192,80

PVN Partij Voor Nederland (voormalige groep Nawijn) Verkiezingsprogramma

Cultuur

De expressie van waarden, kunsten, wetenschap en religie is door de eeuwen heen een zaak van de mens geweest. Het is veelal een bron van vernieuwing en vooruitgang gebleken. Het is de mens die daarbij uiting geeft aan zijn innerlijke beleving. De overheid respecteert en garandeert die persoonlijke vrijheid binnen de grenzen van de wet en het moreel aanvaardbare. De overheid heeft hier geen verdere taken. Cultuur kan leiden tot twist of tweedeling en dat is het moment, zodra een negatief effect daarvan, direct of indirect, merkbaar wordt in de samenleving, dat de overheid optreedt met passende, helder zichtbare en afdoende maatregelen. Dan is er een duidelijke taak voor de overheid weggelegd. Burgers en bedrijven worden in de gelegenheid gesteld via de 10% belastingkorting (zie aldaar) cultuur te ondersteunen. Ook de overheid heeft de taak zich in te zetten voor het behoud van onze cultuur. Er is voldoende geld voor het onderhouden van onze monumenten, bibliotheken, musea, e.d. Er is ook ruimte voor de ontplooiing van kunstzinnige talenten.

Onderwijs

Daarom is het van belang dat we weer een onderwijs krijgen:

- (...)
- Met ruimte voor taal en cultuur
- Met toneel, dans, muziek en kunst

Subsidies

Ruim 22 miljard besteden wij aan allerlei subsidies in Nederland. Subsidies maken mensen lui en afhankelijk. De bureaucratie ervan is immens en het effect ervan is nauwelijks meetbaar. Ook wordt met subsidies veel gefraudeerd. Het principe van “verantwoordelijkheid en verantwoording” wordt bij het verlenen van subsidies veelal overtreden.

Terugdringen van subsidies gaat gepaard met invoering van de 10% korting in de belastingen sfeer (zie hiervoor: “belastingen” en “innovatie”). Hiermee komt geld vrij om zaken te kunnen blijven steunen, zoals sport, muziek, kunst, cultuur, goede doelen, e.d.

Belastingen

(...) Daarom zijn een paar nieuwe regels voor de belastingheffing nodig:

- (...)
- Een algemene belastingvrijstelling van 10% voor iedereen waarmee burgers, instellingen en bedrijven de ruimte krijgen om te investeren en te innoveren, daaronder begrepen reserveringen voor de oude dag, sparen, investeringen in huis of bedrijf, innovatie, onderzoek, opleiding, kunst, cultuur, goede doelen, e.d.;

Media

Media en politiek zijn “gedwongen” vrienden. Maar hun relatie is niet altijd even in evenwicht. Ook op dit gebied moet er wat gebeuren.

Er moeten nieuwe afspraken komen in de vorm van werkbare protocollen tussen pers en politiek zodat de hijgerigheid, hypes en incidentalisme (“management by incident”) van de dag kunnen plaats maken voor meer objectieve verslaglegging op basis van feiten. De pers die indringt in het afwegingsproces van politici, vooruitlopend op definitieve standpuntbepaling, is ongewenst. Dat geldt ook voor de min of meer vrije toegang die de pers nu heeft tot de burelen van politieke partijen. Dergelijk gedrag is hoognodig aan herijking toe.

Verder dient er tenminste één volstrekt neutrale staatszender te zijn zonder reclame en één lokale en provinciale omroep per gemeente c.q. provincie. De monopoliepositie van kabelaanbieders wordt tegengegaan. Zij hebben een positie als een nutsbedrijf (zie aldaar). Er zijn teveel radio- en TV-kanalen beschikbaar in ons land zijn, waardoor de kwaliteit van de programma’s verwatert en reclamegeld onnodig wordt versplinterd. Goed zou zijn hooguit twee publieke en twee commerciële radiozenders, zodat meer geld besteed kan worden aan inhoudelijk sterke programma’s. Omroepverenigingen weerspiegelen de Nederlandse bevolking en waarborgen pluriformiteit. Zolang leden bepaalde programma’s wensen moet daarvoor ruimte zijn op de zenders.

EénNL

In het verkiezingsprogramma van EénNL van Marco Pastors en Joost Eerdmans worden kunst en cultuur niet genoemd.

Lijst 5 Fortuyn

In het verkiezingsprogramma van Lijst 5 Fortuyn worden kunst en cultuur niet genoemd.